

Jak narazil pražský azyl

Azylový dům v Praze 11 dostal výpověď. Ač organizace i podle místních politiků pracuje více než dobře, musí ustoupit zájmům městské části. Voliči mají podle místních radních jiné priority.

Azylové centrum pro matky s dětmi a pro rodiny najdete v Donovalské ulici na pražském Chodově snadno. Jde totiž o jednu z mála zrekonstruovaných budov na sídlišti. Azylový dům s rodinnou a sociální poradnou, který provozuje občanské sdružení Společnou cestou, má od konce listopadu výpověď od městské části. Proč? Úředníkům z Prahy 11 se zrekonstruovaná budova líbí a chtěli by z ní mít školku. Matky s dětmi nebo i celé rodiny, které z různých důvodů v azylu skončily, tedy musí hledat zázemí jinde. Radní rozhodli jednohlasně. Budova je přece městské části, azylový dům jí má jen v pronájmu a spokojenost maminek z Chodova je důležitější než lidí, kteří v zoufalých podmínkách hledají střechu nad hlavou. Pro azylový dům šlo o ránu z čistého nebe. Nikdo se s jeho vedením nebavil. Rozhodnuto, šmytec. Dvanáct zaměstnanců a pětadesát sociálně potřebných klientů na Praze 11 končí. Vystěhovat se mají do konce února.

Kam půjdeme? Nevíme.

Například devětatřicetileté Antonii Turtákové se takové vystěhování zrovna

„hodí do krámu“. V únoru má porodit druhé dítě. Kam půjde, až azylový dům skončí, netuší. „Podala jsem si žádost v Trianglu na Černém Mostě (azylový dům s takzvanými tréninkovými byty v Praze 9), ale zatím nemám žádnou odpověď. Mám podanou žádost i o byt na Praze 3, kde mám trvalé bydliště, ale tomu šanci nedávám.“ Antonie je z dvanácti dětí. Dětství prožila po ústavěch a dětských domovech. V tom posledním, v Korkyni u Příbrami, se i vyučila. Protože jde o inteligentní dívku, vypadal její budoucí život v rámci možností růžově. V roce 2000 ale podstoupila operaci nádoru kolene, od té doby je invalidní. V azylovém domě v Donovalské je přes měsíc. Ostatní azyly byly plné. „Naštěstí jsem se o prázdninách vdala a manžel chodí do práce, ale na bydlení v nájmu zatím nemáme. Tady chci zůstat co nejdéle, kam se vrátím, až porodím druhé dítě, to opravdu nevím,“ dodává Antonie, která do azylového domu přišla ze Žižkova, kde v bytě 2+1 bydlely tři rodiny. Plně invalidní je také Jan Reidl. Do konce devadesátých let pracoval jako strojní zámečnický, především na železnici. Pak přišla nemoc, borelióza. Lékaři ji odhalili, když už bylo prakticky pozdě. Kloubní

borelióza zasáhla kolena i ramena, začaly nesnesitelné bolesti a následovalo ochrnutí těla. Verdikt: plná invalidita a samozřejmě konec zaměstnání. Se ztrátou práce přišly dluhy a první problémy.

„Neměl jsem už na splácení bytovému družstvu a protože jsem se stal dlužníkem, vykopli nás z bytu bez náhrady,“ říká asi padesátiletý muž, který se pohybuje o francouzských holích. Do azylového domu přišel i s manželkou a mladší dcerou, která chodí na střední školu. Žena si nabrala dvě zaměstnání a začala dluhy splácet. Už to vypadalo, že bude lépe, ale pak přišla zpráva o konci centra. „Protože jsme z Prahy 11, tak nám slíbili, že nám najdou náhradní ubytování. Zatím je ale ticho po pěšině. Netušíme, kam půjdeme,“ dodává Reidl.

Jedinečnost zázemí

Další pražské azylové domy, kterých není moc, jsou přes zimu beznadějně plné. Většina z nich se navíc soustředí pouze na matky s dětmi, které spíš potřebují azyl před otcem. Azylové domy pro celé rodiny kromě toho, který se teď na Chodově ruší, prakticky neexistují. Centrum na Chodově je navíc výjimečné tím, že má pod jednou střechou také občanskou poradnu především pro klienty v sociální nouzi a také centrum pro takzvanou sociální aktivizaci rodin, které řeší rodinné problémy a resocializaci. Poradna a centrum nefungují pouze pro klienty azylového domu, ale pro kohokoli, kdo se ocitne v sociální nouzi nebo kdo má potíže v rodině. Zatímco v roce 2008 ubytoval azylový dům dohromady 132 lidí, z čehož bylo

AZYLOVÝ DŮM se pomalu začal vystěhovávat. Nikdo už nevěří, že se ho podaří udržet

75 dětí, poradenské centrum za loňský rok odbavilo 1633 klientů. Už z toho je patrné, že centrum pomohlo více lidem, než by dokázala jakákoli školka.

„Dokonce se už objevily v diskusích na stránkách Prahy 11 názory místních maminek, že než by kvůli jejich dítěti skončila jiná matka s dítětem na ulici, tak raději budou jezdit do školky na druhý konec města,“ říká vedoucí občanské poradny Ondřej Načeradský. Další „exkluzivitou“ centra je i duchovní zázemí, které klienti azylového domu oceňují. Na pozemku bývalých jeslí má kostelík Česká církev evangelická, která s centrem úzce spolupracuje a shání i sponzorské dary od svých zahraničních „poboček“. Proč tedy takový projekt, který podle všech výsledků funguje, nabourat a zrušit?!

Ať jdou jinam

Proč nakonec ne?! Předně je třeba říct, že radnice má na výpověď pro azylový dům plné právo. Centrum mělo s městskou částí smlouvu na dobu neurčitou a tříměsíční výpověď ze strany radnice je z hlediska zákona v pořádku. Že radní, kteří o výpovědi rozhodli 5. listopadu loňského roku, zapomněli centrum o rozhodnutí informovat, natož aby proběhla nějaká diskuse, je už jiná věc. Městská část zřejmě o diskusi ani nestála a doufala, že vše proběhne v klidu a tichosti. Její úředníci raději zapomněli, k čemu centrum slouží, zapomněli i na to, že jejich radnice dosud všechny projekty centra podporovala a že dokonce dohlížela i na přestavbu chátrajícího objektu jeslí na azylové centrum, která probíhala v letech 2002

až 2004. „Budova je nyní zkolaudována pro potřeby azylového centra, a kvůli školce by se musela opět přestavovat. Radnice zde plánuje vývažovnu a zázemí pro 94 dětí, náklady na přestavbu tak budou nejméně deset milionů. Přitom byl objekt nedávno za více než deset milionů přestavěn na azylové centrum,“ kroutí hlavou ředitelka centra Milena Svobodová.

Všichni zúčastnění souhlasí, že místa ve školkách jsou potřeba. Na sídlišti Chodov jsou ovšem další objekty – například objekt bývalých jeslí v Chomutovické ulici – které by se daly na školku zrekonstruovat. Mimořádně, také úředníci Městské části Praha 11 sídlí v objektech dvou bývalých školek, které pro úřad nejsou zrovna dvakrát vhodné. Nenadělalo by tedy menší škodu, kdyby se ze školek vystěhovali oni?

Školkou přes mrtvoly

Jde přece o priority, říkají shodně radní Městské části Praha 11. „Rada usoudila, že v situaci, kdy ve školním roce 2009 až 2010 bude na Jižním Městě chybět více než 400 míst ve školkách, je vznik nových prostor pro děti ve věku tři až šest let prioritou,“ uvádí na stránkách Prahy 11 radní pro oblast sociálních věcí a zástupce starosty Jan Meixner (ODS). Také starosta Prahy 11 Dalibor Mlejnský (ODS) tvrdí, že se za dobu, po kterou občanské sdružení na Chodově působí, priority změnilo. „Od podepsání smlouvy (s azylovým centrem) uplynulo už více než deset let. Deset let, kdy potřeby, programy i projekty městské části zrají a mění se,“ vysvětluje starosta. A dodává, že radnice bude v tomto případě velice „lidumilná“. „Přestože naše městská

ŠÉFCE CENTRA Mileně Svobodové zbudou po uzavření azylu holé ruce. Začínat znovu už prý nemá sílu

část nemá žádný smluvní či jiný právní vztah přímo s klientkami azylového domu, a není tedy povinna poskytnout jim náhradní ubytování, o všechny potřebné matky a jejich rodiny, které mají trvalé bydliště na území naší městské části, se postaráme.“ Radní Meixner potvrzuje, že v objektu centra vznikne školka, což prý pomůže místním maminkám, které chtějí chodit do práce, a kvůli chybějícím školce nemohou. „Ve svém důsledku to znamená, že 94 maminek se bude moci vrátit do svých zaměstnání, a přispět tak do často napjatého rodinného rozpočtu,“ argumentuje Meixner s tím, že podle demografů bude do deseti let ve školkách Prahy 11 chybět 1500 míst. Umístění 94 dětí do budovy dnešního azylového domu se tedy zdá pouze jako malý drobek. Ale aspoň něco, že?!

„Je podivné, že Praha 11 řeší tento nárůst dětí, o němž se rozhodně ví déle než od listopadu minulého roku, až teď a zrovna na náš úkor,“ říká ředitelka centra Milena Svobodová. I ona je přesvědčená, že kdyby Praha 11 trochu chtěla, našla by k výstavbě školky objekty jiné. „Navíc je náš objekt pro 94 dětí obrovský. A co se bude dít v azylových bytech na nástavbě, kterou jsme tu prováděli my, to nikdo neví. Asi se budou někomu hodit. Buď jako byty, nebo kanceláře,“ naznačuje vedoucí poradenského centra Ondřej Načeradský. „Co bude s byty na nástavbě, jsme ještě nerozhodli,“ reaguje pro MF Plus Meixner. „Pokud byty nepůjde využít pro provoz školky, mohou sloužit třeba jako bydlení pro učitelky z mateřských škol, které nebudou mít na Praze 11 kde bydlet. V žádném případě je ale nebudeme komerčně pronajímat,“ dodává zástupce

DĚTI, KTERÉ nemají vlastní domov, můžou pomalu začít balit hračky. Nebo je tu mají nechat pro děti ze školky?

V JEDNOM z azylových bytů bydlí dvě rodiny pohromadě. Matky dětí zatím netuší, kde od března budou

starosty. Budova je sice na školku příliš předimenzovaná, ale pozemek je s tím, že na něm dnes stojí evangelický kostel, na školku s 94 dětmi zase příliš malý. „Pozemek se o dost zmenšil a je zřejmé, že by nevyhovoval hygienickým normám, které u mateřské školy vyžadují nejméně 30 metrů čtverečních pozemku a 4 metry hřiště na dítě,“ říká Milena Svobodová. S tím si ale městská část jistě poradí. V nejhorším kostel, který má u Prahy 11 také pouze nájemní smlouvu, prostě zbourá.

Obměkčený úřad?

Abychom ale vůči radním Prahy 11 nebyli nespravedliví: Podle starosty probíhají jednání s Magistrátem hlavního města Prahy, z něhož by měl vzejít nový objekt pro azylové centrum. „Na jedné z těchto schůzek jsme občanskému sdružení nabídli náhradní objekt, ten byl ale paní ředitelkou Svobodovou odmítnut,“ uvádí Mlejnský. „Ano, nabídli nám spolu s magistrátem tři rodinné domky v Lahovicích, které byly v roce 2002 zatopené a jsou v dezolátním stavu. Zákon o azylových domech by nám je ani nedovolil používat a já už nemám sílu začít všechno budovat od nuly. Nikdy nevíte, kdy zase přijde úředník a řekne vám: Vy jste to tady sice vybudovali, hezky vám to tady funguje, ale teď musíte pryč,“ reaguje ředitelka centra.

„Doplatili jsme na to, že jsme se spoléhali na slovo politické reprezentace, která vždycky tvrdila, že nás podporuje,“ uznává „osudovou chybu“ sdružení šéf občanské poradny Ondřej Načeradský. Dalším vstřícným krokem, který popisuje na webových stránkách Prahy 11 starosta Mlejnský, je údajná nabídka městské části, že „sdružení může užívat současný objekt až do června 2009, a to i přesto, že výpověď je platná ke konci února“. I tuto nabídku podle starosty azylové centrum odmítlo. „To je samozřejmě nesmysl,“ říká Svobodová. „Žádná taková nabídka nepadla.

Já zde mám na papíře jediné usnesení, a to zní, že se máme do konce února vystěhovat,“ konstatuje ředitelka centra.

Děti v azylu

Městská část celkem pochopitelně s výpovědí trochu brzdí. Za azylový dům se totiž postavily vlivné spolky, sdružení i lidé ze zahraničí. Někteří z jejich zástupců už jednali i s pražským primátorem. Zároveň se rozběhla i petice, kterou již podepsalo na pět tisíc lidí. To městskou část alespoň donutilo k jednání. O své pravdě jsou nicméně radní Prahy 11 přesvědčeni. „Sociální politika se nemůže orientovat pouze na ty, kteří se ve složité životní situaci nacházejí, ale i na ty, kterým tato situace hrozí. Mladé rodiny žijící z jednoho příjmu se této kategorii reálně blíží. Příběh řady obyvatel azylových domů totiž začal tím, že rodina neměla prostředky na zaplacení nájemného. Proto dostala školka přednost,“ vysvětluje radní Meixner.

Co tedy dál? Azylový dům se pomalu vylidňuje, a jiný na Praze 11 není. Existují tu ale i optimistické případy: Paní, která musí docházet na dialýzu, měla i se čtrnáctiletou dcerou štěstí. Bydlely v azylu rok a nevěděly, jak dál. Žena již delší dobu pracovala v krčské nemocnici jako sanitářka. Protože s ní byli v nemocnici spokojeni,

získala i s dcerou ubytování. Kvůli dalším klientům se obvolávají jiné azylové domy, zkouší se tréninkové bydlení na Černém Mostě nebo i žádosti o byt u různých městských částí. Polovina klientů ale stále nemá kam jít. „Zkoušela jsem také žádost na Triangl na Černém Mostě a na úřadě pro Prahu 8, odkud pocházím, ale zatím žádná odpověď,“ říká v jednom ze stále ještě zabydlených pokojů azylového domu paní Budařová, která tu ve společném bytě s další rodinou přebývá se svými dvěma dětmi. Loučíme se. Z azylového domu se zrovna stěhují stůl a lednice. Z bytu, který už je prázdný, klienti odešli. Pokud by se ještě teď rozhodnutí Prahy 11 podařilo zvrátit, šlo by spíš o zázrak. Občanské sdružení už s tím moc nepočítá. Hledá nové prostory pro sociální a rodinnou poradnu. Vybudovat nový azylový dům je pracné a nákladné. I když se to třeba zdá nesmyslné, radnice má na vytloukání klínu klínem plné právo. Za pár milionů přestaví nedávno přestavěný objekt. Z azylového domu se stane školka. Děti, které zde nalézaly azyl, se nahradí dětmi, které tu budou hledat azyl, když budou rodiče v práci. Jediný rozdíl je možná v tom, že ony děti „školkové“ budou mít na rozdíl od těch „azylových“ kde bydlet. Doma u rodičů.

Jaromír Hason

Hlavní město Praha má celkem devět azylových domů s možností ubytování. Svou kapacitou je největší Dům tréninkového bydlení (tzv. Triangl) v Praze 9 na Černém Mostě. Ten má ale poměrně tvrdá kritéria pro přijetí svých klientů. Druhým největším azylovým centrem je (byl?) objekt Občanského poradenského centra občanského sdružení Společnou cestou s kapacitou pětadesátí lůžek. Centrum vzniklo v roce 1997 za podpory Městské části Prahy 11. Tehdy také začalo v objektu bývalých jeslí, pronajatém od městské části, svépomocí budovat Občanské poradenské centrum JM. V letech 2002 až 2003 se uskutečnila nástavba a celková rekonstrukce objektu, která umožnila rozšíření kapacity azylového ubytování na dnešních 65 lůžek. Rekonstrukci a nástavbu finančně podpořilo hlavní město Praha částkou 4 500 000 Kč. V letech 2004 až 2006 proběhly dokončovací práce včetně zateplení fasády objektu v průběhu roku 2005. Investorem byla městská část Prahy 11. V listopadu 2008 Rada Městské části Prahy 11 bez předchozího jednání s centrem rozhodla, že občanskému sdružení Společnou cestou z objektu vypoví nájem. Centrum se má odstěhovat do konce února 2009.